

Відгук

офіційного опонента кандидата філософських наук, доцента

Пальчинської Мар'яни Вікторівни

на кандидатську дисертацію Дидишко Йосипа Йосиповича

«Парадигми розвитку технічного знання в цивілізаційній історії людства»,

поданої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук

за спеціальністю 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії

Дисертаційна робота являє собою глибоке й ґрунтовне дослідження репрезентації парадигм розвитку технічного знання, його ролі у історичному процесі та соціальної цінності.

У дисертації досліджується динаміка розвитку технічного знання як зміна парадигм, яка корелює із певними трансформаціями на кожному цивілізаційному етапі. Аналіз цього процесу послідовно здійснюється від визначення соціокультурної сутності технічного знання як одного з детермінуючих факторів розвитку суспільства, розкриття історичних вех становлення технічної раціональності в контексті існуючих типів наукової раціональності, обґрунтування логіки формування «геометрії» мислення до аналізу становлення технічної освіти в Україні. Дисертант підкреслює, що по мірі розвитку людства роль технічного знання постійно росте, оскільки технічна творчість спрямована на «задоволення конкретних потреб людини щодо вдосконалення його буття» (с.19).

Суттєва наукова новизна визначається по-перше, комплексним аналізом сутності парадигм технічного знання на різних етапах історичного розвитку людства, по-друге, аналізом стилів мислення у технічному знанні відповідно до репрезентації технічної реальності, а саме: формально-логічного, діалектичного, ймовірно-статистичного та синергетичного. Сутність технічної раціональності експліковано не лише як можливість дослідження технічної реальності в цілому, а як процес руху технічної думки.

Дисертант справедливо відзначає, що технічне знання є однією з домінант цивілізаційної історії людства, оскільки воно корелює із матеріальним виробництвом, яке суттєво впливає на розвиток суспільства. Тому у роботі технічне знання визначається як «маркер» певного етапу еволюції суспільства(с.23).

Особливої уваги заслуговує порівняльний аналіз сутності парадигм технічного знання в традиційній, техногенній та інформаційній цивілізаціях, що дозволяє відстежити генезис та процес подальшого розвитку технічної думки людства. Багато уваги приділяється проблемі двоїстого характеру технічного знання у техногенній цивілізації, яке полягає у нетотожності технічного знання та технічних наук. Автором підкреслюється, що технічне знання характеризується наявністю суб'єктивного елементу, оскільки в ньому не завжди враховуються принципи і закони, які притаманні наукам, тоді як технічні науки являють собою систему об'єктивних знань.

Розкриття ціннісних складових інформаційної цивілізації дозволило дисертанту дійти висновку стосовно принципово нового вектору діяльності людини, який переломлюється крізь технічні знання та інформацію та визначити нову парадигму розвитку технічного знання як «техно-інформаційну» (с.76). В інформаційній цивілізації технічні науки є домінуючими в організації техніко-виробничих процесів, що зумовлює зовсім інше співвідношення технічного знання та технічних наук на даному цивілізаційному етапі.

Впродовж дисертаційної роботи автор демонструє глибоку ерудицію при висвітленні сучасних підходів у дослідженні соціокультурної сутності технічного знання. Аналізуючи парадигми розвитку технічного знання та його епістемологічний вимір, автор наводить досить широкий спектр дослідників, які висвітлюють концептуальний зміст цього процесу, що дозволяє всебічно розглянути його характерні риси і прояви. При цьому вказано на протиріччя між соціальною значимістю технічного знання та неоднорідністю його виміру у сучасному суспільстві.

У дисертації переконливо показано вимоги логіки формування «геометрії мислення» як складного багатовимірного феномену, а саме: дефінітивна коректність, корегентність, кореляція між чуттєвими та мовними механізмами поняття, що есплікується, а також уточнено специфіку «геометрії мислення» інженера як необхідної умови творчої конструктивної діяльності.

Дане дослідження свідчить про ерудицію автора, багатогранність інтересів і глибоке знання соціально-філософських проблем, сучасних проблем українського суспільства.

Аналіз дисертаційного дослідження дозволяє визначити також наступні зауваження.

1) У методології дослідження зазначено «метод комп'ютеризації», який репрезентовано «як процес використання комп'ютерної техніки задля швидкого отримання, накопичення та перетворення наукової технічної інформації» (с.95). Але ж цей метод належить більшою мірою до технологічного інструментарію, ніж до методологічного;

2) Підрозділ 3.2. «Технічні науки як складова ноосферного знання» був би більш доречним в Розділі 2 «Епістемологічний вимір технічного знання», де аналізується технічне знання як складний багатоаспектний феномен;

3) У розділі 3 «Інженерно-технічне знання в структурі духовних цінностей України» не тільки не позначено місце і роль інженерно-технічного знання в структурі духовних цінностей, але й відсутній саме опис структури духовних цінностей, які притаманні сучасному українському суспільству. У даному розділі мова йде переважно про особливості освітньої реальності сучасної України;

4) У розділі 3 «Інженерно-технічне знання у структурі духовних цінностей України» аналізуються особливості формування інтерсуб'єктивного світу інженера і підготовки інженерних кадрів в Україні, тоді як коло носіїв технічного знання не обмежується тільки цією категорією. При цьому чітко не обмовляється, чому обрана саме ця професійна група.

Однак вищезазначені недоліки суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Аналіз роботи дозволяє зазначити, що дисертація Дидишко Й.Й. «Парадигми розвитку технічного знання в цивілізаційній історії людства» являє собою самостійне дослідження актуальної соціально-філософської проблеми. Наукові положення, висновки та рекомендації відповідають змісту дисертації, мають безумовну наукову новизну, про що свідчать текст дисертації та перелік опублікованих праць.

Дисертація Дидишко Йосипа Йосиповича «Парадигми розвитку технічного знання в цивілізаційній історії людства» є завершеною науковою роботою, яка відповідає вимогам МОН України щодо кандидатських дисертацій та п.11, п.13 Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567 «Про затвердження порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата філософських наук за спеціальністю 09.00.03 . – соціальна філософія та філософія історії.

Офіційний опонент,
кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії
Одеського національного
морського університету

M. Palychynska Пальчинська М.В.

Лідия Забідура
в. секретар *М.О. Чоробко*
20.11.2013

